

Översiktlig plan för hållbar samverkan.

1. Inledning

Denna samverkansplan har tagits fram med ambitionen att lägga en grund för långsiktigt hållbar samverkan mellan statliga myndigheter som har ansvar för förorenade och riskfyllda områden som uppstått till följd av statlig verksamhet. Samt mellan dessa och andra statliga myndigheter som kan ha betydelse för hanteringen av statens miljöskuld.

Samverkansplanen ger ramar för hur aktuell samverkan bör fortgå. Utgångspunkten är att planen kommer att kopplas till konkreta samverkansåtgärder enligt vad som beskrivs nedan. Således omfattar inte planen i sig konkreta frågor för samverkan och kommer att uppdateras och förvaltas allteftersom samverkan fortskrider.

1.1. Bakgrund

Denna samverkansplan har tagits fram i samband med ett regeringsuppdrag som Naturvårdsverket fick i regleringsbrevet för 2018. Uppdragets syfte var att bland annat verka för utökad samverkan och kunskapsöverföring mellan statliga myndigheter med ansvar för förorenade områden och avvecklade skjutfält med oexploderad ammunition (OXA) (vad som benämns riskfyllda områden i Riksrevisionens granskning RiR 2016:25).

2. Syfte och mål med samverkan

2.1. Syfte

Samverkan syftar till att bidra till nytänkande, gemensamt agerande och lärande mellan myndigheter med åtgärdsansvar som leder till att dessa arbetar utifrån likartade utgångspunkter och principer som är av betydelse för systematisk och effektiv hantering av statens miljöskuld.

Samverkan enligt denna planen fokuserar på följande övergripande samverkansområden med betydelse för systematisk hantering av statens miljöskuld:

- Övergripande principer av strategisk karaktär (tex skälighet)
- Sakfrågor (tex ämnes- eller branschspecifika frågor)
- Frågor som rör myndigheternas roll som beställare av åtgärder

2.2. Mål

Övergripande mål för samverkan är att den ska bidra till:

- Hållbar och likartad hantering av statens samlade miljöskuld som på ett effektivt sätt nyttjar statens resurser för att åstadkomma största möjliga övergripande miljö- och samhällsnytta och nå miljömålet om en giftfri miljö.
- Jämförbar och transparent redovisning av hanteringen av statens förorenade och riskfyllda områden.
- Kunskapsöverföring och erfarenhetsutbyte mellan myndigheter för att ta del av varandras framgångsfaktorer och lära av varandras misstag. Och på så vis bidra till effektiva åtgärder och hantering av statens miljöskuld.

3. Process för samverkan

3.1. Deltagande myndigheter och förankring

Samverkan leds av Naturvårdsverket i egenskap av nationellt samordnande och vägledande myndighet för förorenade områden.

Samverkan riktar sig till statliga myndigheter i dess egenskap av representanter för staten som har ansvar för förorenade områden eller avvecklade skjutfält med OXA. Huvudsaklig utgångspunkt för samverkan är att deltagande myndigheter utgör, eller har utgjort, verksamhetsutövare eller fastighetsägare. I övrigt kan det uppstå behov av samverkan med andra myndigheter som inte har ett åtgärdsansvar. Dessa myndigheter ingår inte direkt i samverkan, utan kan bjudas in att delta i enskilda åtgärder utifrån behov.

Samverkan riktar sig till den organisationsnivå inom respektive myndighet där ärenden med förorenade områden eller avvecklade skjutfält med OXA hanteras.

Myndighetens deltagande ska förankras genom att samverkansplanen godkänns och signeras på den nivå i organisationen som har erforderligt mandat.

3.2. Samverkansåtgärder

För att konkretisera samverkan, bör de övergripande samverkansområdena som beskrivs i planens syfte (2.1) delas in i avgränsade frågeställningar för vilka samverkansåtgärder genomförs. Exempel på avgränsade frågeställningar kan vara kunskapsöverföring i en specifik fråga, utveckling av principer i en särskild strategisk fråga, nyttjande av varandras resurser eller system, exempelvis vid upphandling etc.

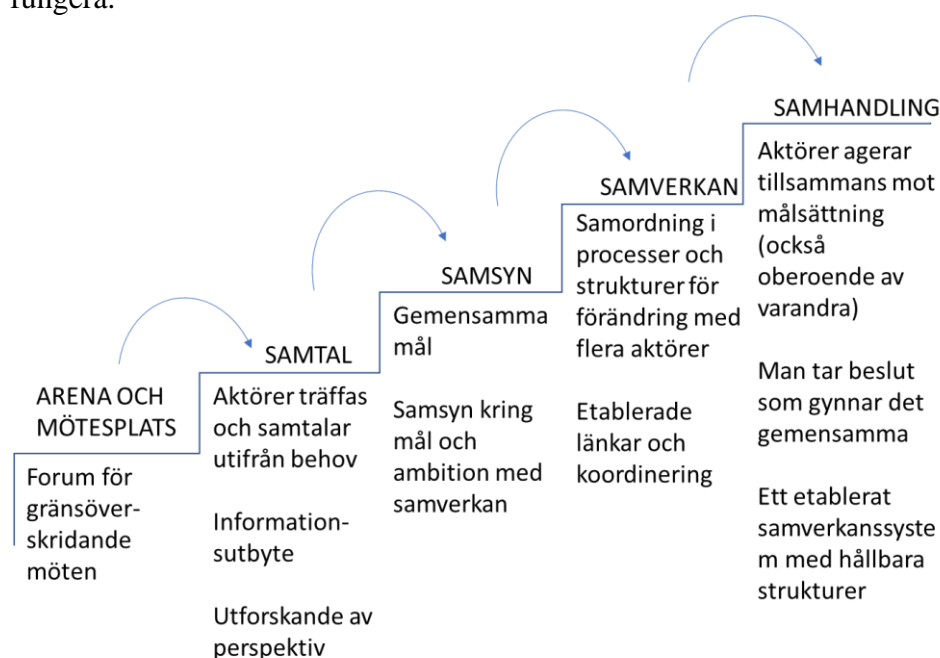
Utifrån organisationernas olika roller, omfattning av åtgärdsansvar och generella uppdrag skiljer sig sannolikt myndigheternas samverkansbehov sig åt. Därmed bör det vara möjligt för deltagande myndigheter att välja specifika samverkansåtgärder som man vill delta aktivt i. Detta i syfte att säkerställa att samverkan genererar resultat som är till nytta för respektive myndighet och att myndigheternas resurser utnyttjas effektivt. När det gäller samverkansåtgärder som är av övergripande strategisk betydelse för likartad och hållbar hantering av statens miljöskuld är det dock eftersträvänsvärt med en så bred samverkan och förankring som möjligt.

3.3. Resurser och ambitionsnivå

De enskilda samverkansåtgärder som drivs har olika komplexitet. För att ta hänsyn till samverkansfrågornas varierande komplexitet är det rimligt att olika samverkansåtgärder har olika syfte och ambitionsnivå. Samverkansåtgärdena behöver utformas utifrån de behov som finns, vad som bedöms rimligt att åstadkomma och vilka resurser som står till förfogande.

Hur resurskrävande en samverkansåtgärd är beror på hur långt man vill komma med den. Exempelvis är samverkan med ambitionsnivån att åstadkomma kunskapsöverföring och erfarenhetsutbyte i en viss fråga mindre komplext och resurskrävande än samverkan där målet är att utveckla processer och strukturer för att nå gemensamma mål.

Olika ambitionsnivåer och nivåer av samverkan kan illustreras som en trappa enligt figuren nedan. Ju längre upp i trappan som ambitionsnivån sträcker sig, ju mer komplex blir samverkan och ju mer tid och resurser krävs för att den ska fungera.

Figur 1. Samverkanstrappa som illustrerar samverkans komplexitet och resursbehov utifrån ur långt man vill nå.

3.4. Arbetsgrupp och styrgrupp

I syfte att identifiera och prioritera samverkansåtgärder och säkerställa att deltagande myndigheter har möjlighet att bidra med de resurser som krävs bör en arbetsgrupp och en styrgrupp upprättas.

Arbetsgruppen bemannas av handläggare eller motsvarande vid respektive myndighet. Arbetsgruppen har i detta sammanhang i uppgift att identifiera förslag på samverkansåtgärder och prioritera dessa utifrån dess betydelse för de övergripande målen enligt denna plan. Arbetsgruppen föreslås träffas vid ett möte årligen, vilket kan sammanfalla med eventuellt andra gemensamma samverkansmöten för kunskapsöverföring. Därutöver kan arbetsgruppen

sammanträda via distansmöten utifrån behov. Förslag till samverkansåtgärder sammanställs i en handlingsplan där föreslagna samverkansåtgärder presenteras översiktligt med mål och syfte och en övergripande bedömning av resursbehov. Vidare ska handlingsplanen redovisa vilka myndigheter som föreslås att delta i en enskild samverkansåtgärd, och vem som bör ha drivansvar för samverkansåtgärden.

Styrgruppen bör bemannas av personer som har beslutsmandat för respektive myndighet. Styrgruppens ansvar är att besluta om handlingsplanen som tas fram av arbetsgruppen och förankra planen inom respektive organisation för att säkerställa erforderliga resurser. Styrgruppen har mandat att komma med inspel och omprioriteringar som krävs för beslut om handlingsplan. Styrgruppen föreslås ses vid ett tillfälle årligen för beslut om handlingsplan, då respektive myndighet förväntas ha förankrat sitt deltagande inom sin organisation. Därutöver kan styrgruppen sammanträda via distansmöten utifrån behov.

Kallande till arbetsgrupps- och styrgruppsmöten är Naturvårdsverket.

3.5. Arbetsätt

Till de samverkansåtgärder som beslutas i handlingsplanen projekt som bemannas av de myndigheter som ser ett värde i att delta. För varje samverkansåtgärd formuleras vid behov en mer detaljerad åtgärdsplan/projektplan som tydligt redogör för dess mål och syften samt leveranser.

De möten som hålls inom respektive samverkansåtgärd protokollförs av den myndighet som har drivansvar. Resultaten av samverkansåtgärden sammanställs i en slutrapport. Förslagsvis arrangeras ett årligt möte för kunskapsöverföring, där samverkansåtgärderna kan redovisas och den kunskap som byggts upp kan spridas. Detta möte kan förslagsvis arrangeras i samband med det möte där myndigheterna träffas för att identifiera och prioritera samverkansåtgärder att lyfta in i en samverkansplan.

3.6. Rapportering

Den samverkan som genomförs mellan statliga myndigheter utifrån denna samverkansplan, rapporteras årligen i Naturvårdsverkets lägesbeskrivning till regeringen.

4. Förankring av samverkan

Samverkansplanen förankras genom beslut på erforderlig nivå hos respektive myndighet som ingår i samverkan. I den mån det är motiverat bör myndigheterna i besluten specificera i vilken eller vilka roller de deltar i samverkan.